MINISTERSTVO OBRANY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
VOJENSKÉ SPRAVODAJSTVO

SPRÁVA O ČINNOSTI VOJENSKÉHO SPRAVODAJSTVA ZA ROK 2021

OBSAH

ÚVODNÉ SLOVO RIADITEĽA VOJENSKÉHO SPRAVODAJSTVA

Vážení čitatelia,

nepokojné udalosti posledných mesiacov v medzinárodnom bezpečnostnom prostredí, pandémia COVID-19, vojenská agresia Ruskej federácie voči Ukrajine a obrovské množstvo dezinformácií prirodzene vnáša neistotu do myslenia človeka. V takejto situácii je nevyhnutné podávanie objektívnych informácií, ktoré objasnia kontext udalostí a tiež umožnia zákonným adresátom prijímať správne opatrenia na zaistenie bezpečnosti Slovenskej republiky.

Hlavným poslaním Vojenského spravodajstva je zhromažďovať kľúčové informácie pre obranu, analyzovať ich a vedieť vyhodnotiť úroveň hrozieb pre náš štát a spoločnosť. Dynamika bezpečnostných hrozieb aktuálne priniesla stav, v ktorom spoločnosť prechádza z jednej krízy do druhej. Niektoré autoritárske štáty využili stav zraniteľnosti spoločnosti ako zámienku na obmedzovanie demokracie a ovplyvňovanie verejnej mienky Slovenskej republiky. Využívajú na to hlavne metódy hybridného pôsobenia, masového šírenia dezinformácií, ako aj špionážnej činnosti. Udalosti posledných dní svedčia o tom, že činnosť Vojenského spravodajstva je pri odhaľovaní nepriateľských aktivít cudzej moci voči Slovenskej republike vysoko efektívna a profesionálna.

Vojenské spravodajstvo v roku 2021 poskytlo kvalifikované informačné výstupy a analýzy potrebné na prijímanie dôležitých vládnych rozhodnutí. Pri riešení bezpečnostných výziev nie sme sami a denne úzko spolupracujeme s národnými i medzinárodnými partnerskými službami. Zároveň si uvedomujeme, že moderná spravodajská služba nemôže fungovať iba sama pre seba, preto sa snažíme viac otvárať verejnosti, ako aj bezpečnostnej komunite a vysvetľovať svoju činnosť.

Rok 2021 bol náročný a priniesol množstvo výziev, preto by som chcel týmto spôsobom poďakovať všetkým príslušníkom Vojenského spravodajstva za kvalitné plnenie úloh, ktoré nám ukladá zákon a za výnimočnú prácu, ktorú vykonávajú pre bezpečnosť Slovenskej republiky.

brigádny generál Ing. Robert KLEŠTINEC
riaditeľ Vojenského spravodajstva

ÚVOD

Vojenské spravodajstvo (ďalej len „VS“) v rozsahu svojej pôsobnosti získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie dôležité pre zabezpečenie obrany a obranyschopnosti Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). Predkladaná Správa o činnosti VS za rok 2021 reflektuje zmeny vo vnútornom a vonkajšom bezpečnostnom prostredí SR v roku 2021.

Vývoj vo vnútornom a vonkajšom bezpečnostnom prostredí SR bol aj v roku 2021 významne ovplyvnený pandémiou COVID-19. VS aj napriek sťaženým podmienkam v plnej miere plnilo úlohy spravodajského zabezpečenia obrany SR v pôsobnosti Ministerstva obrany (ďalej len „MO“) SR v rozsahu ustanovenom zákonom Národnej rady (ďalej len „NR“) SR č. 198/1994 Z. z. o VS v znení neskorších predpisov a v súlade so Zameraním spravodajskej činnosti VS na rok 2021.

Pri plnení stanovených úloh VS vychádzalo zo spektra identifikovaných a predpokladaných bezpečnostných hrozieb, ktoré pôsobia alebo môžu pôsobiť proti chráneným hodnotám a záujmom SR vo vnútornom a vonkajšom bezpečnostnom prostredí vrátane kybernetického priestoru.

Zdroje bezpečnostných hrozieb boli z geografického hľadiska identifikované vo vnútornom bezpečnostnom prostrední SR a v regiónoch Spoločenstva nezávislých štátov, Ukrajiny, Západného Balkánu, Blízkeho a Stredného východu a Severnej Afriky.

Vo vnútornom bezpečnostnom prostredí pokračoval trend nárastu hrozieb v informačnom a kybernetickom priestore a zvyšovanie počtu a intenzity kybernetických útokov a vplyvových operácií aktérov s cieľom polarizovať spoločnosť v SR a oslabiť legitimitu štátnych inštitúcií. Pokračovalo zneužívanie prijatých protipandemických opatrení na úrovni štátu jednotlivcami, skupinami a cudzími mocnosťami na prehlbovanie nedôvery v štátne inštitúcie a vytváranie deliacich línií v spoločnosti.

VS v roku 2021 venovalo týmto bezpečnostným hrozbám intenzívnu pozornosť, vyhodnocovalo ich negatívny dopad na chránené hodnoty SR a ich vplyv na bezpečnostné prostredie SR. VS informovalo o týchto hrozbách a ich možných dopadoch oprávnených užívateľov na podporu ich rozhodovacieho procesu.

Pokračovala erózia súčasnej bezpečnostnej architektúry v Európe definovanej platnými medzinárodnými a bilaterálnymi zmluvnými záväzkami v oblasti medzinárodnoprávneho rámca kontroly zbrojenia a odzbrojenia. Odstúpenie kľúčových globálnych aktérov od zmluvných dohôd o kontrole zbrojenia a odzbrojenia viedlo k ďalšiemu poklesu dôvery v medzinárodnom prostredí. Systém, ktorý predstavoval jeden zo základných pilierov globálnej bezpečnosti a udržania stability a dôvery v medzinárodných vzťahoch je v súčasnosti možné považovať za významne limitovaný až nefunkčný.

Najvýznamnejšími udalosťami v roku 2021 vo vonkajšom bezpečnostnom prostredí SR boli stupňovanie agresie Ruskej federácie voči Ukrajine, ktoré vo februári 2022 prerástlo do plnohodnotného vojenského ťaženia Ruskej federácie na Ukrajine.

Vonkajšie bezpečnostné prostredie SR významne ovplyvnila aj náhla mocenská zmena v Afganskej islamskej republike a migračná kríza na hranici Bieloruskej a Poľskej republiky.

Podrobnú činnosť VS v roku 2021 obsahuje utajovaná „Správa o činnosti VS za rok 2021“, ktorá bola predložená Osobitnému kontrolnému výboru (ďalej len „OKV“) NR SR na kontrolu činnosti VS dňa 23. marca 2022, a ktorú členovia výboru zobrali na vedomie. Následne dňa 21. júna 2022 bola parlamentom prerokovaná „Správa o plnení úloh vojenského spravodajstva za rok 2021“.

PLNENIE ZÁKONOM STANOVENÝCH ÚLOH

VS v roku 2021 plnilo úlohy spravodajského zabezpečenia obrany SR v pôsobnosti MO SR v rozsahu ustanovenom zákonom NR SR č. 198/1994 Z. z. o VS.

Pri plnení stanovených úloh VS vychádzalo zo spektra identifikovaných a predpokladaných bezpečnostných hrozieb, ktoré pôsobia alebo môžu pôsobiť proti chráneným hodnotám a záujmom SR vo vnútornom a vonkajšom bezpečnostnom prostredí vrátane kybernetického priestoru.

ZABEZPEČENIE OBRANYSCHOPNOSTI SR A VOJENSKO-HOSPODÁRSKYCH ZÁUJMOV SR

Po línii obranyschopnosti bola činnosť VS zameraná najmä na získavanie a vyhodnocovanie informácií súvisiacich s budovaním moderných, vyzbrojených a vycvičených ozbrojených síl (ďalej len „OS“) SR použiteľných v rámci obrany vlastného územia, nasadením v rámci domáceho a medzinárodného krízového manažmentu a spĺňajúcich záväzky voči NATO a EÚ.

VS sa v rámci rezortu obrany podieľalo na tvorbe hlavných strategických dokumentov, Bezpečnostnej stratégii SR a Obrannej stratégii SR. Súčasne vyhodnocovalo proces implementácie vojenských doktrín, plánovacích, hodnotiacich a vykonávacích dokumentov MO SR a Generálneho štábu (ďalej len „GŠ“), ktoré určujú ciele a zdrojové rámce na kontinuálne zabezpečenie rozvoja spôsobilostí a zvyšovanie operačnej pripravenosti OS SR vzhľadom na požiadavky a medzinárodné záväzky SR. V hodnotenom období VS participovalo aj na tvorbe Vojenskej stratégie.

Vycvičenosť OS SR je jedným z kľúčových faktorov obranyschopnosti SR. VS hodnotilo uvedenú oblasť so zameraním na úroveň pripravenosti jednotiek OS SR plniť úlohy národnej obrany a na rozsah a kvalitu plnenia úloh počas národných a medzinárodných vojenských cvičení. Oblasť výcviku a prípravy OS SR je dlhodobo negatívne ovplyvňovaná nedostatkom vycvičeného personálu a technickým stavom hlavných druhov výzbroje a bojovej techniky. Progres v spôsobilostiach OS SR nastal v oblasti nepriamej palebnej podpory, kde zavedením novej výzbroje samohybnej kanónovej húfnice Zuzana 2, došlo k zvýšeniu ich spôsobilostí. Proces budovania tejto spôsobilosti bude pokračovať zavedením systémov automatického riadenia paľby.

Obranná stratégia SR – reflektuje meniace sa bezpečnostné prostredie, stav zabezpečenia obrany štátu a poznatky z realizácie obrannej politiky SR a rozvoja systému obrany štátu. Formuluje východiská obrannej politiky, jej ciele, spôsoby a nástroje ich napĺňania.

Vojenská stratégia - definuje základné faktory formujúce operačné prostredie OS SR a špecifikuje rámec pre tvorbu scenárov možného ozbrojeného konfliktu.

V personálnej oblasti bol v roku 2021 zaznamenaný výrazný progres. Záujem o vojenské povolanie prejavilo viac ako 4 000 osôb, pričom v roku 2021 do OS SR bolo prijatých 629 osôb. Personálne opatrenia s ďalšími uchádzačmi pokračujú aj v roku 2022. O odchod do zálohy požiadalo 568 profesionálnych vojakov. Najvyššia odchodovosť bola zaznamenaná u vojakov vo fyzickom veku 40 – 49 rokov. V kategórii dôstojníkov odchádzajú najmä kapitáni a majori a v kategórii poddôstojníkov rotní a rotmajstri. Štruktúra odchádzajúceho personálu bude mať však vplyv na fungovanie OS SR v strednodobom horizonte. Pokračovanie trendu odchodovosti tzv. strednej generácie môže spôsobiť nielen personálnu, ale aj generačnú výmenu bez odovzdania odborných skúseností.

Vo vzťahu k plneniu úlohy integrovaného systému protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO – NATINAMDS bola spravodajská

pozornosť VS v roku 2021 venovaná aj vyhodnocovaniu aktivít ruského technického personálu na taktickom krídle SLIAČ, ktorý dlhodobo zabezpečoval servisné práce stíhacích lietadiel MiG-29. Prítomnosť ruského technického personálu na taktickom krídle a ich prístup k citlivým informáciám týkajúcich sa spôsobilostí Vzdušných síl (ďalej len „VzS“) OS SR predstavovala v prípade ich zneužitia spravodajskými službami Ruskej federácie potenciálnu hrozbu voči obranyschopnosti SR.

V hodnotenom období VS zaznamenalo tiež pokračujúci trend pôsobenia aktérov tzv. antisystémového spektra v rámci šírenia konšpiračných teórií a dezinformácií a negatívny trend nárastu ovplyvňovania príslušníkov OS SR prostredníctvom sociálnych médií. VS v tejto súvislosti zaznamenalo šírenie škodlivej propagandy a výziev na zmenu štátnej moci v SR, ktorých cieľom bola mobilizácia civilného obyvateľstva k protestným aktivitám proti vláde SR. Prostredníctvom škodlivej propagandy a šírenia dezinformácií pokračovali aj snahy o ovplyvnenie príslušníkov bezpečnostných zložiek (ďalej len „BZ“) vrátane OS SR. V roku 2021 dochádzalo tiež k silnejúcej radikalizácii a prehlbujúcej sa polarizácii v spoločnosti vrátane OS SR. Jednými z hlavných hybných síl prehlbujúcej sa polarizácie spoločnosti boli šírené dezinformácie v súvislosti s prijatými protipandemickými opatreniami Vlády SR.

Plnenie úloh OS SR v rámci domáceho krízového manažmentu

OS SR pokračovali aj v roku 2021 v plnení úloh domáceho krízového manažmentu na riešení dôsledkov pandémie ochorenia COVID-19 v rámci nasadenia príslušníkov OS SR do operácií SPOLOČNÁ HRADBA, SPOLOČNÁ HRADBA II, KONTINUITA a IMUNITA. Pri plnení asistenčných úloh v prospech Ministerstva vnútra SR a Ministerstva zdravotníctva SR pretrvávali identifikované legislatívne, personálne a materiálne limity OS SR, ktoré ovplyvňovali možnosti ich plnenia. Išlo napr. o limitujúci počet vojenského personálu, ktorý sa mal podieľať súbežne na plnení viacerých úloh. Vyčlenenie techniky a personálu OS SR v rámci asistenčných úloh výrazne obmedzovali možnosti reakcie OS SR v prípade vzniku iných krízových situácií, ako aj plnenie úloh výcvikového roka.

Vojensko-hospodárske záujmy SR

VS v roku 2021 pokračovalo v plnení úloh aj v oblasti zabezpečenia ochrany vojensko-hospodárskych záujmov SR a predchádzania možnej netransparentnosti, nehospodárnosti a neefektívnosti procesov obstarávania a nakladania s majetkom štátu v správe MO SR. Medzi hlavné oblasti záujmu patrili príprava a realizácia významných modernizačných projektov a projektov budovania nových spôsobilostí OS SR, a súvisiaci proces postupného vyraďovania zastaranej techniky z výzbroje.

Podstatná časť pozemnej techniky OS SR bola zastaraná a po dobe technickej životnosti. Prípadné rozsiahle opravy alebo modernizácie možno hodnotiť skôr ako čiastkové a z časového hľadiska neúmerne dlhé. Stav prevádzkyschopnosti časti leteckej techniky bol ovplyvnený predovšetkým jej zastaranosťou

a nákladovosťou jej prevádzky a pri technike ruskej výroby tiež obmedzeniami vyplývajúcimi zo zmien geopolitickej situácie.

V rámci modernizačných projektov sa VS zameralo najmä na priebeh a celkovú efektivitu projektov v podobe reálneho zvýšenia spôsobilostí OS SR. V roku 2021 väčšina aktivít rezortu obrany smerovala prioritne k projektom obstarávania kolesových bojových obrnených vozidiel na platforme 8x8 a pásových bojových obrnených vozidiel, ktorých cieľom je nahradiť vo výzbroji bojové vozidlá pechoty typu BVP-1, BVP-2 a ich varianty. V novembri 2021 bola samohybná kanónová húfnica Zuzana 2 oficiálne zavedená do používania OS SR a prevzatých deväť ks bolo vyslaných do Lotyšskej republiky v rámci príspevku OS SR v prospech operácie posilnenej predsunutej prítomnosti.

V prípade modernizačných projektov VzS OS SR bola v roku 2021 v rámci projektu obmeny stíhacieho letectva za lietadlá typu F-16 pozornosť venovaná najmä opatreniam smerujúcim k modernizácii infraštruktúry letiska Sliač. V súvislosti so zabezpečením plnenia úloh VzS OS SR v oblasti vrtuľníkového letectva a kontinuálneho prechodu na novú techniku, Vláda SR v júni 2021 schválila obstaranie dvoch viacúčelových vrtuľníkov typu UH-60M s výbavou pre Sily pre špeciálne operácie OS SR so spolufinancovaním z fondov schválených Vládou Spojených štátov amerických. V rámci zmluvy sa plánuje aj dovybavenie už zavedených deväť vrtuľníkov UH-60M vo výzbroji OS SR.

V rámci obstarávania 3D rádiolokátorov stredného, malého a blízkeho dosahu bola v marci 2021 podpísaná zmluva s izraelskou spoločnosťou ELTA Systems na dodanie 17 rádiolokátorov v celkovej hodnote 148,2 mil. EUR. Obmena rádiolokačnej techniky si bude okrem vyčlenenia finančných prostriedkov vyžadovať aj zmeny v oblasti personálneho zabezpečenia prevádzky obstaranej techniky.

Ďalšou oblasťou spravodajského monitorovania VS boli činnosti a aktivity

spoločností, v ktorých je MO SR vykonávateľom akcionárskych práv. Pozornosť bola sústredená predovšetkým na schopnosť efektívneho fungovania s cieľom finančnej stabilizácie predmetných spoločností. V roku 2021 bol z úrovne vedenia rezortu obrany zaznamenaný trend výraznej podpory podnikov domáceho obranného priemyslu SR a spoločností s majetkovou účasťou štátu v správe MO SR, snahy o ich aktívne zapojenie do pripravovaných projektov vrátane projektov, kde sa predpokladá zadanie zákazky zahraničnému výrobcovi.

VÝVOJ BEZPEČNOSTNEJ SITUÁCIE V BLÍZKOM SUSEDSTVE SR

Ruská federácia

Z geopolitického hľadiska Ruská federácia predstavovala v roku 2021 voči SR a záujmom členských štátov EÚ a NATO najväčšiu vojenskú bezpečnostnú hrozbu. Monitorovanie a vyhodnocovanie pôsobenia Ruskej federácie bolo jednou z hlavných úloh VS. Ruská federácia asertívne a vo zvýšenej miere pokračovala v presadzovaní svojich strategických záujmov vrátane snahy o narušenie vnútornej kohézie organizácií EÚ a NATO a ich členských štátov, čoho dôsledkom bolo stupňovanie medzinárodného napätia a polarizácie vzťahov Ruskej federácie a tzv. Západu.

Ruská federácia ako jeden z najdôležitejších nástrojov pre dosahovanie svojich strategických cieľov definovala vojenskú silu s využitím prostriedkov jadrového odstrašenia a aktívne pokračovala v širokospektrálnom budovaní, udržiavaní a používaní spôsobilostí svojich OS.

Z pohľadu bezpečnosti SR bola ako narastajúca bezprostredná hrozba hodnotené rozmiestňovanie a aktivity jednotiek OS Ruskej federácie v blízkosti štátnej hranice s Ukrajinou a na Krymskom polostrove v mesiacoch marec-máj a na konci roka 2021. Napriek deklarovanému defenzívnemu charakteru aktivít OS Ruskej federácie v mesiacoch marec – máj bolo vysoko pravdepodobne ich reálnym zámerom nácvik ofenzívnych aktivít. Koncom roka 2021 bola v oblasti znova naakumulovaná bojová sila OS Ruskej federácie dostatočná na začatie vojenského ťaženia na Ukrajine.

V domácom politickom prostredí Ruskej federácie bolo zaznamenané zvýšenie koordinovaného tlaku a úsilia štátnej moci a jej aparátu voči opozícii. V rámci sociálneho prostredia pokračovala tzv. „millitarizácia“ povedomia obyvateľstva s identifikáciou hrozieb pre Ruskú federáciu pochádzajúcich zo Spojených štátov amerických, EÚ a NATO. Cieľom šírenej propagandy bolo s vysokou pravdepodobnosťou získanie občianskej podpory pre vedenie vojenského ťaženia na území Ukrajiny.

Ruská federácia na udržanie a presadzovanie politicko-strategických záujmov aktívne využívala svoje OS a ruské súkromné vojenské spoločnosti v rámci ich nasadení v tzv. „blízkom zahraničí“, regióne Blízkeho východu, Afrike a Arktickej oblasti. Zároveň OS Ruskej federácie rozvíjali bilaterálnu a multilaterálnu spoluprácu s partnerskými štátmi.

Štátny plán vyzbrojovania Ruskej federácie predpokladal od roku 2020 začatie sériovej výroby bojovej techniky novej generácie, avšak nové typy techniky, ktoré vyvíja vojensko-priemyselný komplex (ďalej len „VPK“) Ruskej federácie nahradia s vysokou pravdepodobnosťou v strednodobom horizonte iba malú časť zastaraných typov techniky vo výzbroji jej OS. MO Ruskej federácie naďalej pristupovalo k modernizácii už zavedených typov techniky, avšak ich technické parametre sú často na výrazne nižšej úrovni v porovnaní s novými typmi a nezodpovedajú prostriedkom, ktoré boli vynaložené na ich modernizáciu. Zároveň boli palebné možnosti modernizovaných zbraní obmedzené používaním zastaraných typov munície, ktoré tvoria väčšinu skladových zásob jednotiek OS Ruskej federácie.

Bieloruská republika

Bieloruská republika bola v roku 2021 zdrojom priamej hybridnej hrozby pre EÚ a SR vo forme organizovania a podpory nelegálnej migrácie do členských štátov EÚ. Bieloruský režim pokračoval vo všestrannom represívnom upevňovaní svojho mocenského postavenia prostredníctvom obmedzovania činnosti opozície a médií. V rámci zahraničnej politiky Bieloruskej republiky bolo zaznamenané zhoršenie vzťahov so štátmi tzv. Západu, ktoré súčasne viedlo k zvyšovaniu medzinárodnej izolácie Bieloruskej republiky. Naopak, Bieloruská republika rozvíjala na kvalitatívne vyššiu úroveň vzťah so svojim strategickým spojencom Ruskou federáciou, a to najmä vo vojenskej oblasti.

V rámci VPK Bieloruskej republiky boli zaznamenávané pretrvávajúce prejavy ekonomických problémov spoločností. VPK Bieloruskej republiky bol aj v roku 2021 výrazne exportne zameraný. Väčšina produkcie bola určená na vývoz, a to najmä do Ruskej federácie, avšak podiel tohto vývozu sa dlhodobo znižuje.

Ukrajina

Ukrajina nepredstavovala bezpečnostnú hrozbu pre SR a NATO. V roku 2021 pokračovala v deklarácii svojich strategických cieľov členstva v NATO a EÚ. Vo vnútornom aj vonkajšom bezpečnostnom prostredí Ukrajiny došlo v roku 2021 k eskalácii napätia. Hlavnými faktormi s negatívnym vplyvom boli pokračovanie konfliktu vo východnej časti Ukrajiny, vnútropolitická situácia na Ukrajine a širokospektrálne stupňovanie tlaku Ruskej federácie na výkonnú moc a občanov Ukrajiny. Bezpečnostná situácia v zóne konfliktu vo východnej časti Ukrajiny bola vážna. Strany konfliktu postupne prestali dodržiavať Dohodu o zastavení paľby z 27. júla 2020. Politický a diplomatický zámer Ukrajiny riešiť proces reintegrácie okupovaných území nebol naplnený. Ruská federácia v hodnotenom období začala ekonomickú integráciu separatických republík.

Zaznamenaná bola tiež intenzívna snaha Ruskej federácie o destabilizáciu vnútropolitickej situácie Ukrajiny s použitím politických, ekonomických a vojenských nástrojov. Uvedené faktory mali dopad na zhoršenie sociálno-ekonomickej a životnej úrovne obyvateľstva, avšak protestný potenciál na Ukrajine bol hodnotený ako nízky.

Na ukrajinskej politicko-strategickej úrovni bol rozhodujúcim aktérom prezident Volodymir ZELENSKYJ, ktorý vykonal viacero politických a personálnych zmien s cieľom eliminácie vplyvu Ruskej federácie do vnútorných záležitostí štátu a zefektívnenia fungovania rezortu obrany. Najvýznamnejšími boli deklarovanie procesu reformy bezpečnostného sektora, zosúladenie činnosti hlavného veliteľa OS a ministra obrany Ukrajiny, zabezpečenie dostatočného vplyvu prezidenta na rozhodovanie Rady národnej bezpečnosti a obrany Ukrajiny, legislatívne zmeny, stabilizácia a posilnenie postavenia kancelárie prezidenta Ukrajiny.

V rámci VPK Ukrajiny bola v roku 2021 zaznamenaná stagnácia a v niektorých oblastiach dokonca pokles výroby, čo do značnej miery ovplyvnilo plnenie Štátnej obrannej zákazky na rok 2021. VPK čelil finančným problémom a viacero z jeho spoločností sa nachádzalo na pokraji bankrotu. Uvedený stav mal negatívny vplyv na vývoj nových zbraňových systémov a bojovej techniky a spôsoboval problémy s dodržiavaním termínov dodávok v rámci domácich a aj zahraničných kontraktov.

AKTIVITY CUDZÍCH SPRAVODAJSKÝCH SLUŽIEB

V oblasti ochrany proti aktivitám cudzích spravodajských služieb bola činnosť VS v roku 2021 zameraná na odhaľovanie, spravodajské dokumentovanie, analýzu a elimináciu pôsobenia spravodajských služieb proti chráneným hodnotám a záujmom SR. Zároveň boli získavané poznatky o aktivitách cudzích spravodajských služieb v štátoch, kde vývoj bezpečnostnej situácie môže negatívne ovplyvniť záujmy SR.

SR bola zo strany cudzích spravodajských služieb využívaná aj ako priestor na realizáciu tzv. cezhraničných spravodajských operácií, kedy spravodajské služby cudzích mocí realizujú jednotlivé fázy svojich operácií v niekoľkých štátoch. V tejto súvislosti VS spolupracuje s partnerskými službami členských štátov NATO a EÚ a realizuje spravodajské operácie s cieľom eliminovať škodlivé pôsobenie cudzích spravodajských služieb.

Ruská federácia

VS, v rámci svojej pôsobnosti, dlhodobo zaznamenáva spravodajské aktivity ruskej vojenskej rozviednej spravodajskej služby Hlavnej správy GŠ OS RUS (bývalá GRU, ďalej len „GU GŠ“), ktorá na území SR operuje predovšetkým prostredníctvom spravodajských dôstojníkov legalizovaných na diplomatických pozíciách. GU GŠ opakovane využívala geografickú polohu SR aj na realizáciu cezhraničných spravodajských operácií. V roku 2021 SR vyhostila troch príslušníkov spravodajských služieb Ruskej federácie v spojitosti s kauzou Vrbětice, ktorí v SR pôsobili pod diplomatickým krytím.

Pôsobenie GU GŠ na území SR je dlhodobo zamerané na získanie prístupu k citlivým a utajovaným informáciám o obranných spôsobilostiach SR, regionálnej a vrcholovej politike SR, informáciám o velení OS SR a rozhodovacích procesoch na úrovni MO SR, ako aj k utajovaným dokumentom, ktoré sú predkladané do Bezpečnostnej rady SR a NR SR a akýmkoľvek informáciám súvzťažným k NATO a EÚ. Naďalej boli využívané tradičné spravodajské postupy verbovania aktívnych a bývalých príslušníkov OS SR, ako aj osoby s väzbami na rezort obrany a regionálnu a vrcholovú politiku SR. Hlavnými motivačnými nástrojmi pre nadviazanie spolupráce zostávali finančná odmena a sympatie k Ruskej federácii. VS v roku 2021 realizovalo viacero úspešných operácií, ktorých výsledkom bolo odhalenie pôsobenia ruských spravodajských dôstojníkov v SR. Na základe prijatých opatrení došlo v roku 2022 k vyhosteniu ďalších príslušníkov spravodajských služieb Ruskej federácie a k celkovému výraznému zníženiu počtov diplomatického zastúpenia Ruskej federácie na území SR.

V roku 2021 VS realizovalo tiež úspešnú spravodajskú operáciu, ktorej cieľom bol rozklad medzinárodnej vedecko-technickej špionážnej siete Ruskej federácie. V rámci nej VS identifikovalo občana SR a slovenskú spoločnosť, ktorá slúžila ako krycí subjekt spravodajských služieb Ruskej federácie na nákup pokročilých technológií určenej pre ruský letecký a kozmický program.

Zároveň je dlhodobo zaznamenávaný trend nárastu hybridných aktivít Ruskej federácie na území SR. Tieto aktivity sú realizované prostredníctvom širokého spektra nástrojov od diplomacie až po pôsobenie cudzích

spravodajských služieb, ako aj prostredníctvom strategickej propagandy, ktorej cieľom je negatívne ovplyvňovať verejnú mienku, najvyšších štátnych predstaviteľov a štátne inštitúcie SR vrátane rezortu obrany a OS SR. Ruská federácia v rámci hybridných aktivít zneužívala vnútropolitické dianie v SR a polarizáciu spoločnosti na propagáciu a šírenie proruských naratívov strategickej propagandy s cieľom oslabiť dôveru v štát a štátne inštitúcie.

VS získavalo tiež informácie a vyhodnocovalo pôsobenie spravodajských služieb Ruskej federácie v zahraničí s cieľom presadzovania jej zahranično-politických záujmov a udržanie vplyvu vo vybraných regiónoch. Zaznamenané bolo najmä prehlbovanie spravodajskej spolupráce s tradičnými partnermi, ale aj narastajúca intenzita spravodajských aktivít Ruskej federácie v niektorých štátoch Afriky.

Čínska ľudová republika

V hodnotenom období boli získané poznatky, potvrdzujúce zmeny v pôsobení spravodajských služieb Čínskej ľudovej republiky na území SR. V predchádzajúcich rokoch boli ich aktivity sústredené prevažne do ekonomickej, politickej, akademickej a technologickej oblasti. Vo všeobecnej rovine tento prístup korešpondoval s konceptom uplatňovania nástrojov tzv. mäkkej sily pri presadzovaní geopolitických záujmov Čínskej ľudovej republiky.

V priebehu roku 2021 VS zaznamenalo nárast snáh spravodajských dôstojníkov Čínskej ľudovej republiky v SR o zvýšenie počtu kontaktov a stretnutí s vedúcimi predstaviteľmi rezortu obrany. Boli zaznamenané tiež pokusy o nadviazanie a následné prehlbovanie kontaktov s príslušníkmi OS SR počas ich vyslania v zahraničí.

ASYMETRICKÉ HROZBY VOČI CHRÁNENÝM HODNOTÁM SR, NATO A EÚ

Terorizmus, jeho financovanie alebo podporovanie

VS nepretržite získava a analyzuje poznatky a informácie o možných hrozbách po línii terorizmu, jeho financovania a podporovania na území SR, vrátene možnej radikalizácie príslušníkov OS SR, aktivitách militantných a teroristických skupín a aktivitách radikalizovaných osôb v členských štátoch EÚ a NATO. Dôležitou je predovšetkým identifikácia tzv. „osamelých vlkov“, či autonómnych teroristických buniek.

V roku 2021 neboli zaznamenané indikátory, ktoré by predpokladali konkrétnu a bezprostrednú bezpečnostnú hrozbu plánovania alebo vykonania teroristického útoku na území SR.

Pre vnútorné bezpečnostné prostredie SR predstavovali hrozbu najmä aktivity radikalizovaných jednotlivcov ovplyvnených šírením islamistickej propagandy zameranej na podnecovanie k vykonaniu tzv. nízko nákladových útokov a samotný fenomén šírenia radikálnej islamskej ideológie. Zo strany príslušníkov OS SR a zamestnancov rezortu obrany nebola v hodnotenom období zaznamenaná inklinácia k salafisticko-džihádistickej ideológii.

Jedným z dôsledkov prevzatia moci militantným hnutím TALIBAN v Afganskej islamskej republike bola aj zvýšená aktivizácia salafistickej a salafisticko-džihádistickej scény a šírenie radikálnej propagandy pod naratívom veľkého víťazstva nad tzv. Západom. VS zároveň preverovalo viacero osôb, ktoré boli evakuované z územia Afganskej islamskej republiky do SR, ako aj osôb, ktoré boli navrhovateľmi žiadateľov o pomoc pri evakuácii z Afganskej islamskej republiky.

Slovenská moslimská komunita

Moslimská komunita v SR celkovo pôsobí ako umiernená a nejednotná. Jej činnosť nemala vplyv na zabezpečenie obrany a obranyschopnosti SR a nebola zaznamenaná ani afiliácia príslušníkov OS SR k slovenskej moslimskej komunite.

Aktivity moslimských komunít a modlitební boli v hodnotenom období ovplyvnené protipandemickými opatreniami, krízou náboženských autorít a zásadným nedostatkom finančných prostriedkov, v dôsledku čoho boli hromadné podujatia a komunitný život značne obmedzené. Čiastočne sa náboženské aktivity presunuli do online priestoru, kde spravidla v uzavretých skupinách prebiehali diskusie a hodiny výuky islamu.

VS získalo tiež spravodajské poznatky k niektorým jednotlivcom s väzbami na moslimské subkomunity v SR, ktoré sú formované primárne na základe národnostnej identity a ich aktivitám, ktoré boli zamerané na sprostredkovávanie pseudolegálnej migrácie, legalizáciu príjmov z trestnej činnosti a ďalšej ekonomickej trestnej činnosti. Na zakrytie týchto aktivít využívali a zakladali rôzne obchodné spoločnosti alebo kultúrne spolky. Na spoluprácu pri sprostredkovávaní pseudolegálnej migrácie sa snažili získať občanov SR, ktorí mali vplyv v orgánoch štátnej správy.

Hrozba pravicového terorizmu v SR

Okrem nábožensky motivovaného terorizmu predstavoval v roku 2021 pre EÚ hrozbu aj terorizmus prepojený na pravicový extrémizmus (ďalej len „PEX“). V rezorte obrany boli zaznamenané individuálne prípady inklinácie príslušníkov k PEX ideológii, avšak ani v jednom prípade danú skutočnosť z kvalitatívneho, resp. právneho aspektu nebolo možné kategorizovať ako pravicový terorizmus.

Na domácu PEX komunitu, ktorá je nateraz zjednotená najmä na online platformách a sociálnych sieťach, bola previazaná aj slovenská antisystémová scéna. Väčšina prívržencov tejto komunity bola stotožnená s filozofiou tzv. akceleracionizmu, čo znamená, že sa pripravujú na tzv. „Day-X“, teda deň, kedy má systém skolabovať. To má byť príležitosť na prebratie moci a nastolenie nového poriadku. Členovia otvorene schvaľujú aj útoky spáchané proti vládnucim politikom a tiež proti príslušníkom rasových, etnických, náboženských, či sexuálnych menšín.

V SR bol zaznamenaný prípad osôb, ktorých vyšetrovala Národná kriminálna agentúra (ďalej len „NAKA“) Prezídia Policajného zboru (ďalej len „PZ“). Uvedené osoby napísali anonymný list, v ktorom sa vyhrážali Vláde SR, prezidentke SR, Slovenskej informačnej službe, OS SR a PZ SR útokmi na budovy, v ktorých sídlia. V procesnom postavení svedka je v uvedenom prípade aj príslušník OS SR, ktorý mal byť podľa jeho vyjadrení členom skupiny plánujúcej štátny prevrat.

Činnosťou VS boli získané tiež spravodajské informácie k záujmu cudzích štátnych príslušníkov o nákup ilegálnych zbraní a nadobudnutie streleckých zručností v SR. VS venuje pozornosť uvedenému fenoménu aj z dôvodu, že v minulosti boli vo svete spáchané teroristické útoky so strelnými zbraňami útočníkmi, ktorí pred samotným aktom terorizmu absolvovali v SR strelecké výcviky legálne poskytované slovenskými spoločnosťami alebo sa na území SR pokúšali získať muníciu. SR je tak pre cudzích štátnych príslušníkov vyhľadávaná a atraktívna nielen z finančného a legislatívneho hľadiska, ale aj s cieľom nevzbudzovania pozornosti zo strany bezpečnostných a spravodajských služieb ich domovského štátu.

Hrozba financovania a podporovania terorizmu s väzbami na SR

VS spravodajskou činnosťou získalo poznatky k aktivitám osoby indického a britského občianstva (dvojité občianstvo) v SR, ktorý v minulosti účelovo zakladal letecké spoločnosti vo viacerých európskych štátoch. Prevádzkované lietadlá boli následne využívané na leteckú prepravu zbraní, tovaru a osôb do rizikových krajín a konfliktných zón, čo zakladalo podozrenie na aktivity súvisiace s logistickou podporou terorizmu. Podľa zistených spravodajských informácií má uvedená osoba v SR nepriamo riadiť leteckú spoločnosť cez prostredníkov – konateľov spoločnosti. Aktivity pravdepodobne vykonáva iba za účelom finančného zisku a neboli u neho zistené špecifické ideologické inklinácie, čo sa potvrdilo aj pri realizácii dodávok do Líbye v prospech oboch strán konfliktu. V mesiaci apríl 2021 si predmetná letecká spoločnosť chcela požičať 500 000 USD od nestotožnenej zahraničnej spoločnosti. Predmetné spravodajské informácie boli odstúpené Ministerstvu dopravy a výstavby SR k prijatiu ďalších opatrení.

Spravodajskou činnosťou VS boli získané aj informácie týkajúce sa občanov Líbye, ktorí mali snahu získať v SR diplomatické funkcie alebo ovplyvňovať ich získanie z titulu zastávanej funkcie v dočasnej vláde Líbye. Niektoré z týchto osôb mali priame väzby na SR, pričom v minulosti boli podozrivé z netransparentného nakladania s finančnými prostriedkami v Líbyi a z podpory islamistických milícií a teroristických skupín.

Zaznamenané boli aj dva prípady pašovania vysokotoxickej zlúčeniny ortuti z územia Ukrajiny do SR, ktorá mohla byť využitá na vykonanie chemických teroristických, prípadne extrémistických útokov.

Hrozby terorizmu vo vonkajšom bezpečnostnom prostredí SR

Hlavným zdrojom hrozby teroristických útokov v Európe boli v roku 2021 jednotlivci inšpirovaní propagandou islamistických teroristických skupín ISLAMSKÝ ŠTÁT a AL-QÁIDA. V rámci modus operandi útokov pretrvával minimálny stupeň ich organizovanosti a rozsahu. Radikalizovaní jednotlivci útočili najmä s použitím ľahko dostupných chladných zbraní. V roku 2021 neboli v Európe zaznamenané teroristické útoky s použitím nástražných výbušných systémov ani samovražedné útoky s použitím výbušnín, či útoky s použitím strelných zbraní. Bol zaznamenaný trend nárastu útokov zo strany osôb trpiacich duševnou poruchou, najmä migrantov pochádzajúcich z konfliktných zón.

VS aktívne monitorovalo aktivity a spôsobilosti ISLAMSKÝ ŠTÁTU, AL-QÁIDY a ich odnoží v konfliktných zónach na Blízkom východe, v Afganskej islamskej republike, ako aj v Sahelskej oblasti na Africkom kontinente. Osobitný dôraz bol kladený na oblasti nasadenia príslušníkov OS SR a na možnosti vykonania teroristických útokov na území SR. V hodnotenom období nebola zaznamenaná priama hrozba útoku na príslušníkov OS SR zo strany islamistických teroristických skupín v konfliktných zónach.

Politický alebo náboženský extrémizmus ohrozujúci plnenie úloh OS a extrémizmus profesionálnych vojakov

V oblasti extrémizmu VS naďalej zameriavalo spravodajskú činnosť na monitorovanie extrémistických a polovojenských skupín, fyzických a právnických osôb, ktoré podporujú extrémistické, radikálne, polovojenské a separatistické skupiny s väzbami alebo prepojeniami na rezort obrany. Za najzávažnejšiu hrozbu bolo možné považovať problematiku PEX a s ňou úzko súvisiacu problematiku antisystému.

V roku 2021 dochádzalo k posúvaniu hraníc všeobecne akceptovateľného správania a názorov a taktiež k silnejúcej radikalizácii a prehlbujúcej sa polarizácii v spoločnosti. Zaznamenaná bola aj silnejúca podpora časti spoločnosti najmä smerom k antisystému. Príčinami tohto negatívneho vývoja v spoločnosti sú s vysokou pravdepodobnosťou predovšetkým protivládny sentiment v súvislosti so zavádzanými protipandemickými opatreniami proti ochoreniu COVID-19, prehlbovanie pocitu nedôvery občanov voči autoritám, inštitúciám, ale aj voči sebe navzájom a masovo šírené dezinformácie a hoaxy v kombinácii s absentujúcou strategickou komunikáciou štátnych inštitúcií.

Uvedené javy spojené s neistotou v spoločnosti a v kombinácii s polarizáciou a radikalizáciou predstavovali ideálne podmienky pre vzostup extrémizmu a podporu nedemokratických alebo autoritárskych ideológií. V kontexte šírenia PEX a radikálneho antisystému možno za najviac rizikové považovať prerastanie nespokojnosti a frustrácie občanov vyjadrovanej predovšetkým v prostredí sociálnych médií do aktov agresie a násilia páchaných v reálnom živote. Rizikovosť tejto situácie potvrdzovalo aj to, že podobné činy schvaľovali, resp. sa na nich priamo podieľali aj niektorí príslušníci OS SR.

Činnosť škodlivých sektárskych zoskupení nepredstavovala v roku 2021 bezpečnostnú hrozbu pre plnenie úloh rezortu obrany.

Antivaxerstvo v kontexte COVID-19

OS SR do veľkej miery kopírujú celospoločenské trendy a nálady a preto v hodnotenom období aj v OS SR malá časť príslušníkov otvorene propagovala rôzne antisystémové naratívy. Išlo o prípady vyjadrovania pochybností a neochoty sa dať testovať, odmietanie nosenia rúšok a očkovania a aktívne šírenie konšpiračných teórií a dezinformácií v prostredí OS SR a z toho

vyplývajúce individuálne neuposlúchnutia rozkazov veliteľa.

Antivaxerstvo v OS SR v kontexte ochorenia COVID-19 spôsobilo, že viaceré vojenské útvary OS SR mali obmedzené personálne kapacity na plnenie svojich stanovených úloh. Dôvodom bolo, že do zamestnaní, výcvikov a hotovostí boli zaraďovaní primárne iba zaočkovaní vojaci. Skupina nezaočkovaných vojakov bola od týchto povinností odbremenená. Táto situácia mala za následok nespokojnosť a napätie medzi profesionálnymi vojakmi a veliacimi zložkami. Celkovo to pôsobilo na vytváranie deliacich línií a narušenie organizačnej kohézie jednotlivých útvarov OS SR. Časť príslušníkov OS SR odmietalo očkovanie a v závere roka 2021 bolo v rezorte obrany monitorované podávanie sťažností jednotlivcov súvisiacich s očkovaním. Uvedené sťažnosti boli pravdepodobne vypracované právne fundovanými osobami z antisystémovej scény.

Najvýraznejším z prejavov antisystémového postoja v OS SR bol prípad príslušníka, ktorý odmietal nosiť prekrytie horných dýchacích ciest a zúčastniť sa na operácii SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ v roku 2020. Uvedená osoba bola tiež v kontakte s bývalými príslušníkmi, ktorí v novembri 2021 v predajni obchodného reťazca Lidl v PIEŠŤANOCH verbálne napádali personál a fyzicky zaútočili na privolaných príslušníkov PZ SR.

PEX v OS SR

VS získalo v hodnotenom období informácie aj k príslušníkom OS SR, ktorí majú prepojenie na extrémistickú scénu a sú sympatizantmi antisystémových a antidemokratických ideí. Keďže sa sympatizovanie s takýmito ideami absolútne vylučuje s úlohou OS a BZ demokratického štátneho zriadenia, boli zo strany velenia OS SR v týchto prípadoch prijaté adekvátne represívno-preventívne personálne opatrenia. V prípade otvoreného prejavovania sympatie profesionálneho vojaka k PEX boli informácie získané VS odstúpené za účelom trestnoprávnej realizácie na NAKA Prezídia PZ SR.

Vplyvom zvýšenej miery moderácie obsahu na sociálnom médiu Facebook bola v roku 2021 zaznamenaná migrácia časti slovenskej PEX a antisystémovej scény na platformy, ktoré poskytujú osobám vytvárajúcim a vyhľadávajúcim závadový a trestne stíhateľný extrémistický obsah zdanlivo vyššiu mieru anonymity.

Charakteristický pre tieto skupiny je veľký počet rôznych PEX a antisystémových naratívov, ktoré sa do rôznej miery prelínajú. Tieto komunity majú krajne pravicové zameranie, často operujú s tematikou antisemitizmu a white-power hnutia. Občas preberajú i témy vychádzajúce z amerických konzervatívnych alt-right hnutí (otvorený rasizmus, akceleracionizmus). Vyjadrenia v týchto skupinách sú v mnohých prípadoch tesne pod „hranicou detekcie“ pokiaľ ide o trestné činy extrémizmu a nebezpečného vyhrážania, nakoľko bývajú popísané nepriamo v symboloch a vyžadujú si pozorné zasadenie do kontextu neonacistickej subkultúry. Ďalšie identifikované komunity sú zamerané na šírenie dezinformácií a konšpiračných teórií. V oboch komunitách sa v skupinách používateľov vyskytujú aj osoby, ktoré sa identifikujú ako príslušníci OS SR. Typické sú používateľské príspevky obsahujúce extrémne násilie, kyberšikanu a doxxing.

Slovenskí branci

Spravodajská pozornosť VS bola venovaná aj aktivitám polovojenských a militantne orientovaných zoskupení, ktoré sú v SR dlhodobo etablované. Najvýznamnejšou z polovojenských organizácií zostávali naďalej Slovenskí branci, v ktorých organizačnej

štruktúre pôsobia taktiež bývalí príslušníci OS SR.

V roku 2021 pokračovala patová situácia, v ktorej sa nachádzali Slovenskí branci, ktorí čerpajú životne dôležitú podporu pre svoje fungovanie od rôznych antisystémových a extrémistických aktérov. Súčasne ich však tento stav vzďaľoval od ich dlhodobého cieľa, ktorým je stať sa legitímnou a štátom uznanou polovojenskou organizáciou.

Na začiatku roka 2021 došlo k zmene loga organizácie, z ktorého vypadol sporný štít v tvare kosoštvorca s bielymi a červenými poľami, a ktorý pripomínal znak polovojenskej mládežníckej organizácie NSDAP „Hitlerjugend".

Z hľadiska dlhodobého smerovania skupiny bolo v hodnotenom období najvýznamnejšie nadviazanie medzinárodnej spolupráce s polovojenskou jednotkou z Poľskej republiky s názvom Jednostka Strzelecka 2077 KRAKOV. Časť vedenia poľskej jednotky bola prepojená s poľskou pro-ruskou stranou Zmiana a neofašistickým hnutím Falanga. S jednotkou sa spája aj tzv. *false-flag* incident z februára 2018, kedy jej traja členovia podpálili maďarské kultúrne centrum v ukrajinskom UŽHORODE. Útok bol v súlade so zámerom Ruskej federácie podnecovať národnostnú neznášanlivosť a destabilizovať bezpečnostnú situáciu na Ukrajine.

Nelegálna migrácia

VS venovalo v roku 2021 spravodajskú pozornosť aj monitorovaniu nelegálnej migrácie do Európy a jej dopadom na bezpečnostnú situáciu v SR. V porovnaní s rokom 2020 došlo v roku 2021 k nárastu počtu nelegálnej migrácie o 29,6 % na približne 118 770 migrantov, ktorí využili na vstup do Európy najmä tri hlavné stredomorské migračné trasy. Uvedený počet nezahŕňa počet migrantov, ktorí prišli na ostrovy Cyprus a Malta.

Počet migrantov na tzv. západnej stredomorskej trase (do Španielskeho kráľovstva) vzrástol o 3 % na 43 197 osôb. Na tzv. atlantickej migračnej trase nedošlo k zásadnej zmene (v roku 2021 prišlo na Kanárske ostrovy 23 042 migrantov) a na tzv. centrálnej stredomorskej trase (do Talianskej republiky) došlo k nárastu počtu migrantov o 95 % na 66 770 osôb.

Počet migrantov využívajúcich tzv. východnú stredomorskú trasu (do Helénskej republiky) klesol takmer o 44 % na 8 803 osôb, pričom je zaznamenávaný pokračujúci trend poklesu využívania predmetnej migračnej trasy. Súčasne však došlo k nárastu o približne 265 % v príchodoch migrantov využívajúcich pozemnú trasu zo severu ostrova z Tureckej republiky Severný Cyprus do Cyperskej republiky (približne 9 400 migrantov v roku 2021, v roku 2020 využilo pozemnú trasu 2 965 migrantov).

Významný nárast bol zaznamenaný vo využívaní pozemných trás aj do Bulharskej republiky, kde prišlo v roku 2021 o 160 % viac migrantov ako v roku 2020. Časť migrantov využívajúcich na tranzit Maďarsko následne prechádzala aj územím SR s využitím prevádzačských skupín a prostredníctvom cestnej a železničnej dopravy. Niektorí sa pokúšali o vstup do Schengenského priestoru

aj cez územie Ukrajiny a následne sa presúvali ďalej do západnej Európy cez Poľskú republiku alebo SR.

Z pohľadu bezpečnosti SR bol najvýznamnejšou udalosťou v jej blízkom susedstve zaznamenaný nárast (od júna 2021) počtu migrantov prichádzajúcich do Bieloruskej republiky najmä zo štátov Blízkeho a Stredného východu a Afriky. Títo sa následne pokúšali nelegálne vstúpiť do Schengenského priestoru cez územie Litovskej republiky, Lotyšskej republiky a Poľskej republiky. Migračná vlna organizovaná zo strany bieloruských predstaviteľov mala za následok prijatie prísnych bezpečnostných opatrení na hraniciach uvedených členských štátov EÚ a NATO. Počas roka 2021 zaznamenali príslušníci BZ Poľskej republiky takmer 42 000 pokusov o nelegálny vstup z Bieloruskej republiky na územie Poľskej republiky. V súvislosti s uvedenou migračnou krízou prijala EÚ v roku 2021 päť balíkov sankcií voči právnickým a fyzickým osobám z Bieloruskej republiky, ktoré iniciovali vznik tejto migračnej krízy.

V SR bolo v roku 2021 zaznamenaných 1 769 prípadov nelegálnej migrácie, čo predstavuje nárast o 36,6 % oproti roku 2020 (1 295 prípadov). Najviac prípadov nelegálnej migrácie bolo uskutočnených občanmi Afganskej islamskej republiky (470) a Marockého kráľovstva (285). V roku 2021 bol pri nelegálnom prekročení štátnej hranice do SR zaznamenaný nárast o 55,6 % (v roku 2021 bolo zaznamenaných 210 prípadov, v roku 2020 bolo zaznamenaných 135 prípadov). Najviac prípadov nelegálneho prekročenia štátnej hranice z Ukrajiny do SR bolo zaznamenaných zo strany občanov Pakistanskej islamskej republiky (31).

VS získalo taktiež spravodajské informácie o konkrétnych skupinách, spoločnostiach a osobách, ktoré sa podieľali na organizovaní a zabezpečovaní nelegálnej migrácie do SR. V súvislosti s iránskou komunitou v SR boli zaznamenané prípady obchodovania s prechodnými pobytmi udeľovanými na účel podnikania, pričom medzi občanmi Iránskej islamskej republiky, ktoré sa uvedeným spôsobom usilovali získať povolenie na pobyt, sú podľa spravodajských informácií aj osoby rizikové po línii terorizmu.

ORGANIZOVANÁ TRESTNÁ ČINNOSŤ A TRESTNÁ ČINNOSŤ PROTI OBRANE SR A NELEGÁLNE OBCHODOVANIE S VÝROBKAMI OBRANNÉHO PRIEMYSLU

Organizovaná trestná činnosť proti obrane SR

Jednou z prioritných a dlhodobých úloh VS bolo naďalej odhaľovanie skutkov spájaných s nedovoleným ozbrojovaním, nelegálnym obchodovaním s muníciou a výbušninami a drogovou trestnou činnosťou príslušníkov OS SR, korupčným správaním zamestnancov rezortu obrany a príslušníkov OS SR a cezhraničnou trestnou činnosťou.

Spravodajskou činnosťou boli získané informácie k trestnej činnosti príslušníkov OS SR, a to k nedovolenému ozbrojovaniu a obchodovaniu so zbraňami. V ďalšom prípade bolo zaznamenané opätovne angažovanie sa príslušníka OS SR v ponuke predaja expanzných zbraní, u ktorých zabezpečoval ich prerobenie a úpravu na plne funkčné. Činnosťou VS sa podarilo identifikovať puškárov, ktorí zabezpečovali úpravu týchto zbraní. V poslednom prípade išlo o ponuku na predaj streliva v množstve až do 4 000 ks, ktoré boli zabalené v originálnych krabičkách s odstránenými sériovými číslami.

Boli získané tiež informácie k snahe predať výrobky obranného priemyslu (ďalej len „VOP“), ktoré s vysokou pravdepodobnosťou pochádzali z OS SR. Prípad bol odstúpený Vojenskej polícii na ďalšiu trestno-právnu realizáciu.

VS taktiež plnilo úlohy v oblasti boja proti drogovej trestnej činnosti v prostredí rezortu obrany. Spravodajskou činnosťou boli získané informácie o nedovolenej výrobe omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, o ich držaní a obchodovaní s nimi u príslušníka OS SR a ku konzumácii a distribúcii omamných psychotropných látok a anabolických steroidov u ďalších príslušníkov OS SR.

VS v rámci svojej činnosti taktiež identifikovalo niekoľko problémov v oblasti porušovania interných nariadení a etického kódexu, ako aj iných foriem spoločensky nevhodného správania sa príslušníkov OS SR, na ktoré sústredilo svoju pozornosť s cieľom v maximálnej možnej miere eliminovať eskaláciu rodiacich sa, resp. už vzniknutých protispoločenských aktivít.

V oblasti monitoringu organizovanej cezhraničnej trestnej činnosti súvisiacej s organizovaním prevádzania nelegálnych migrantov boli VS ako hlavní organizátori občania cudzej štátnej príslušnosti s pobytom na území SR. Zistenia indikujú sofistikované a premyslené organizovanie prevádzania zahraničných migrantov, ktorým sa nepodarilo naplniť cieľ ich migračnej cesty a boli zachytení slovenskými úradmi a umiestnení v záchytných cudzineckých táboroch, ako aj takých, ktorí sa na územie SR dostali nelegálnym spôsobom bez vedomia príslušných úradov. VS získané informácie zdieľalo s Úradom hraničnej a cudzineckej polície Prezídia PZ s následnou úspešnou trestno-právnou realizáciou. VS sa podarilo tiež identifikovať skupinu podieľajúcu sa na preprave kontrabandu prevažne z Ukrajiny cez územie SR. VS odstúpilo zistené informácie Kriminálnemu úradu finančnej správy a Prezídiu PZ na ďalšie riešenie.

Nelegálne obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu

Bezpečnostné prostredie SR je výrazne ovplyvňované aj obchodovaním s VOP a so znehodnocovanými a upravovanými zbraňami. SR je medzi obchodníkmi a sprostredkovateľmi VOP, zbraňových

systémov a zbraní vnímaná ako bezpečná krajina, vhodná na prípravu a následnú realizáciu obchodov, ktorých predmetom je predaj zbraní a zbraňových systémov do celého sveta, vrátane regiónov s narušenou bezpečnostnou rovnováhou.

VS sa v rámci svojej pôsobnosti v Stálej expertnej skupine Ministerstva hospodárstva (ďalej len „MH“) SR podieľalo na systéme kontroly exportu VOP, vrátane zbraní a munície a položiek dvojakého použitia. V priebehu roka 2021 bolo posudzovaných a preverovaných viac ako 1 200 žiadostí slovenských spoločností na zahraničnoobchodnú činnosť s VOP a 33 žiadostí o udelenie povolenia na obchodovanie s VOP (na 5 rokov). V oblasti obchodovania s určenými výrobkami a s položkami dvojakého použitia bolo posudzovaných viac ako 670 žiadostí oprávnených slovenských obchodných spoločností a výrobcov VOP.

Boli posudzované najmä prípady obchodovania s VOP, kde vzhľadom na charakter VOP a cieľový štát (napr. Rwandská republika, Republika Pobrežia Slonoviny, Sudánska Republika) vývozu existuje riziko získania a zneužitia výrobku militantnými, povstaleckými, teroristickými, či džihádistickými skupinami alebo radikalizovanými jednotlivcami. Prihliadané bolo aj na riziko reexportu VOP z územia deklarovaného konečného užívateľa do štátov, v ktorých prebieha ozbrojený konflikt, alebo v ktorých dochádza k porušovaniu základných ľudských práv a slobôd.

V hodnotenom období VS identifikovalo viacero fyzických a právnických osôb so všetkými potrebnými oprávneniami štátnych orgánov SR, ktorých konanie naznačuje nové „modus operandi“. To spočíva v tom, že cez štátne inštitúcie SR sa nechávajú schvaľovať len obchody, ktoré sú uzatvárané s preverenými a spoľahlivými zahraničnými obchodnými partnermi, pričom obchody s vyšším bezpečnostným rizikom sú realizované cez spoločnosti, ktoré síce sú vo vlastníctve slovenských občanov, ale majú sídlo mimo Európskej únie. Takýmto spôsobom pravdepodobne dochádza aj k obchádzaniu medzinárodných sankcií a embárg. Väčšina finančných transakcií a obchodnej komunikácie prebieha pod hlavičkou zahraničných spoločností, avšak je jednoznačne spájateľná so slovenskými spoločnosťami a ich majiteľmi. Uvedenou činnosťou dochádza k tomu, že tieto obchody nie sú schvaľované licenčnou komisiou MH SR a o ich realizácii nemajú vedomosť ani žiadne iné zákonom určené kontrolné autority.

V oblasti proliferácie zbraní hromadného ničenia, ich nosičov a súvisiacich technológií VS v spolupráci s ďalšími subjektami štátnej správy SR, partnerskými spravodajskými službami a medzinárodnými organizáciami monitorovalo a vyhodnocovalo problematiku ich potenciálneho použitia štátnymi a neštátnymi aktérmi. V uvedenej oblasti bol monitorovaný najmä vývoj v rokovaniach týkajúcich sa Spoločného komplexného akčného plánu, tzv. Iránskej jadrovej dohody.

AKTIVITY A HROZBY V KYBERNETICKOM PRIESTORE

Centrum pre kybernetickú obranu SR (ďalej len „Centrum“) ako osobitná zložka VS z pohľadu kybernetickej bezpečnosti a kybernetickej obrany pokračovalo v hodnotenom období v získavaní, sústreďovaní, analyzovaní a vyhodnocovaní informácií, ktoré sú dôležité na zabezpečenie kybernetickej obrany SR. Zároveň informovalo dotknuté subjekty o prebiehajúcich kybernetických útokoch, kampaniach a zraniteľnostiach systémov a navrhovalo a prijímalo adekvátne opatrenia.

V roku 2021 Centrum zaznamenalo a riešilo v podmienkach SR vysoký počet kybernetických bezpečnostných incidentov rôznych stupňov závažnosti počnúc jednoduchými hackerskými útokmi jednotlivcov až po sofistikované kybernetické kampane štátom sponzorovaných skupín. V porovnaní s rokom 2020 došlo v roku 2021 k nárastu incidentov o takmer 28 % (138 kybernetických bezpečnostných incidentov za rok 2021; 108 kybernetických bezpečnostných incidentov za rok 2020). Najčastejšie išlo o pokusy o doručenie emailových správ s podvodným obsahom alebo so škodlivými prílohami používateľom rezortných sietí. Tie boli v rámci riešenia podrobené odbornej analýze v snahe identifikovať cielenú kampaň voči rezortu obrany. Získané informácie boli ďalej korelované s informáciami z Národného bezpečnostného a analytického centra, nakoľko rovnaké škodlivé emailové správy mohli byť zacielené aj na iné rezorty a ústredné orgány štátnej správy.

V roku 2021 Centrum riešilo aj prípad deštrukčnej aktivity útočníka prostredníctvom tzv. „ransomvéru“ a zaznamenalo významný nárast tzv. „vishingových útokov“. V rámci zvyšovania bezpečnostného povedomia používateľov realizovalo Centrum viacero školení v oblasti kybernetickej bezpečnosti najmä v oblasti phishingových útokov a iných foriem útokov vedených proti potenciálnym obetiam.

S cieľom zvýšiť kybernetickú bezpečnosť a obranu informačných systémov v rezorte obrany Centrum vykonávalo činnosť zameranú najmä na odhaľovanie zraniteľností a bezpečnostných nedostatkov v rôznych systémoch. V roku 2021 Centrum rozposlalo dotknutým rezortným organizáciám celkovo 4 sumárne zoznamy, ktoré obsahovali takmer 700 indikátorov kompromitácie. Rezortné organizácie boli pravidelne informované aj o kampaniach, ktoré vykonávali tzv. Advanced Persistent Threat (ďalej len „APT“) skupiny podporované rôznymi štátmi sveta. Centrum vykonalo aj penetračné testovania, v rámci ktorých boli identifikované viaceré zistenia rôznych závažností, ktoré boli spolu s odporúčaniami následne odstúpené príslušným adresátom.

Centrum zaznamenalo tiež viacero pokročilých kybernetických kampaní voči verejnému a súkromnému sektoru. Príkladom je kybernetická kampaň zameraná na Microsoft Exchange servery, ktorá mala priamy dopad aj na SR. Podľa stanoviska NCKB SK-CERT zriadeného v rámci Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „NBÚ“) bolo v danom období v národných podmienkach evidovaných približne 800 zraniteľných serverov dostupných z verejnej siete Internet, ktoré neboli dostatočne zabezpečené proti tejto hrozbe. V kybernetickom priestore SR bol detegovaný na viacerých Microsoft Exchange serveroch inštalovaný škodlivý kód, tzv. „webshell“, čo svedčilo o kompromitácii týchto serverov.

Kľúčovou aktivitou Centra na úseku prípravy strategických dokumentov v roku 2021 bola participácia na procese aktualizácie a tvorby legislatívneho a strategicko-doktrinálneho rámca kybernetickej obrany v národných podmienkach. Vo vzťahu k legislatíve Centrum v roku 2021 spracovalo *Stratégiu kybernetickej obrany Slovenskej republiky*, ktorá bola postúpená na schválenie Vládou SR v prvom polroku 2022. Ide o prvý dokument takéhoto charakteru v podmienkach SR. Centrum tiež spolupracovalo s NBÚ na príprave *Akčného plánu kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 - 2025*, ktorý predstavuje implementačnú fázu *Národnej stratégie kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 - 2025*.

Kybernetický priestor predstavuje operačnú doménu, ktorej zabezpečenie si vyžaduje úzku a koordinovanú spoluprácu na domácom aj na medzinárodnom poli. V rámci NATO má VS zabezpečené permanentné zastúpenie v príslušných politických a technických výboroch. SR je zároveň jedným zo zakladajúcich štátov Centra výnimočnosti NATO pre spoluprácu v kybernetickej obrane v TALLINE. V rámci multilaterálnej spolupráce zohráva osobitnú úlohu vzájomná spolupráca vo formáte V4. V roku 2021 sa konalo prvé zasadnutie veliteľov kybernetických síl štátov V4, na ktorom sa zúčastnili aj predstavitelia Centra. V roku 2022 sa uskutoční druhý ročník tohto stretnutia na pôde Centra v rámci slovenského predsedníctva V4. Na bilaterálnej úrovni VS úzko spolupracuje s vybraným krajinami NATO a EÚ s cieľom posilniť kybernetickú obranu formou výmeny informácií o zaznamenaných kybernetických incidentoch.

Centrum sa v hodnotenom roku zapojilo aj do viacerých cvičení v oblasti kybernetickej obrany a kybernetickej bezpečnosti organizovaných v rámci NATO a EÚ. Medzi najvýznamnejšie patrili cvičenia LOCKED SHIELDS 2021, CROSSED SWORDS 2021, CYBER COALITION 2021, ako aj tzv. „table top“ cvičenia pod záštitou Európskej obrannej agentúry - MILCERT INTEROPERATBILITY CONFERENCE.

OCHRANA UTAJOVANÝCH SKUTOČNOSTÍ A PREVIERKOVÁ ČINNOSŤ

Ochranu utajovaných skutočností (ďalej len „OUS“) v pôsobnosti rezortu obrany zabezpečuje VS v súlade so zákonom NR SR č. 198/1994 Z. z. o VS a zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a jeho vykonávacích predpisov.

V roku 2021 v pôsobnosti rezortu obrany boli evidované dve podozrenia z neoprávnenej manipulácie s utajovanými skutočnosťami. Kontrolné zistenia v oblasti OUS boli konštatované v 6 kontrolovaných subjektoch v pôsobnosti MO SR. Týkali sa oblastí personálnej, fyzickej, objektovej a administratívnej bezpečnosti. Zistené nedostatky boli odstúpené správnemu orgánu na ďalšie konanie za porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti OUS.

Prehľad kontrolnej činnosti podľa oblastí 2021

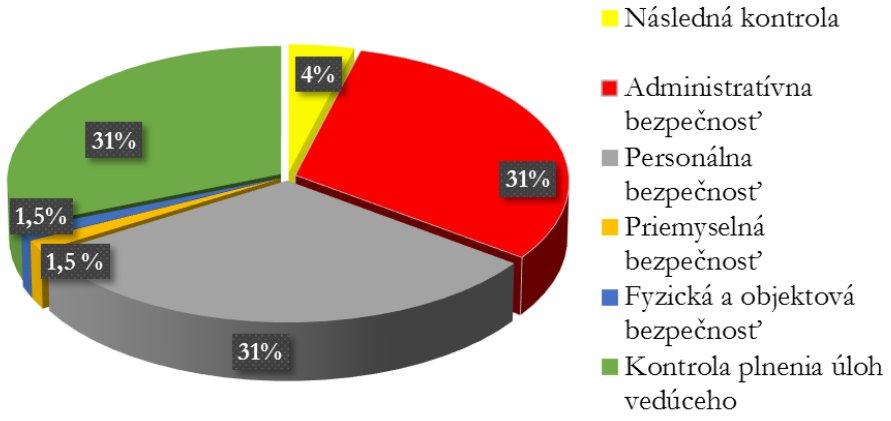

VS participovalo na viacerých modernizačných projektoch, ktoré realizuje MO SR, a ktorých súčasťou je aj manipulácia s utajovanými skutočnosťami, prípadne postupovanie utajovaných skutočností zahraničnými partnermi SR a postupovanie utajovaných skutočností SR zahraničným partnerom. VS v súvislosti s realizáciou Programového vyhlásenia vlády SR pripravilo tiež 67 legislatívnych návrhov ako podnety na novelizáciu zákona o OUS s prihliadnutím na potreby a osobitosti rezortu obrany, a to najmä OS SR.

V oblasti personálnej bezpečnosti bolo v roku 2021 prijatých 3 830 žiadostí na vykonanie bezpečnostnej previerky. Z uvedeného počtu bolo 1 773 bezpečnostných previerok ukončených spracovaním návrhu pre NBÚ, v 14 prípadoch bol spracovaný návrh na vydanie rozhodnutia a v 38 prípadoch došlo v zmysle platnej legislatívy k zastaveniu bezpečnostnej previerky. Pri vykonávaní bezpečnostných previerok VS celkovo realizovalo viac ako 58 500 dožiadaní na iné štátne orgány, samosprávy a právnické osoby a 34 000 administratívnych a evidenčných úkonov bolo realizovaných pri vydávaní certifikátov NATO a EÚ.

V oblasti priemyselnej bezpečnosti VS vypracovalo odborné stanoviská k 22 zmluvám o postúpení utajovaných skutočností a k 43 dodatkom k zmluvám o postúpení utajovaných skutočností. VS sa tiež podieľalo na procese výkonu bezpečnostných previerok podnikateľov vykonávaných NBÚ poskytnutím 171 písomných vyjadrení k zaslaným žiadostiam podľa zákona o OUS. V súvislosti s poskytnutím informácií o bezpečnostnej spoľahlivosti navrhovaných osôb bolo VS spracovaných 4 814 žiadostí a vyjadrení.

POUŽITIE INFORMAČNO-TECHNICKÝCH PROSTRIEDKOV

VS využívalo v roku 2021 informačno-technické prostriedky (ďalej len „ITP“) v súlade s ustanoveniami zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím ITP v znení neskorších predpisov a zákona č. 198/1994 Z. z. o VS v znení neskorších predpisov, pričom použitie ITP bolo realizované vo všetkých prípadoch v súlade s ustanovením § 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním na základe predchádzajúceho písomného súhlasu zákonného sudcu. Ani v jednom prípade nedošlo k nezákonnému použitiu ITP.

VS za obdobie roku 2021 podalo celkom 44 žiadostí na použitie ITP, pričom k všetkým vydal zákonný sudca súhlas na ich použitie. VS tiež predložilo zákonnému sudcovi celkom 29 žiadostí na predĺženie doby použitia ITP v tom istom prípade a k všetkým 29 žiadostiam zákonný sudca vydal písomný súhlas na použitie ITP. Z realizovaných použití ITP v roku 2021 bolo z hľadiska dosiahnutia uznaného účelu a cieľa, na ktorý slúži, vyhodnotených 35 prípadov použitia ITP. Zákonom uznaný účel a cieľ bol dosiahnutý v 34 prípadoch použitia ITP. V jednom prípade nebol účel a cieľ použitia ITP dosiahnutý.

ROZVOJ SPÔSOBILOSTÍ VS V OBLASTI IMINT A GEOINT

VS úspešnou realizáciou opatrení v odbornej a personálnej oblasti a získaním prístupu k zdrojovým dátam ukončilo v roku 2020 etapu budovania rozvoja spôsobilosti IMINT (obrazové spravodajstvo) a nadobudlo plné operačné spôsobilosti. V roku 2021 VS pokračovalo v ďalšom rozvíjaní svojich spôsobilostí vytvorením prvku GEOINT (geopriestorové spravodajstvo), ktorý nadobudol počiatočné operačné spôsobilosti.

VS v hodnotenom období pokračovalo v poskytovaní spravodajských výstupov pre hlavných funkcionárov rezortu obrany a oprávnených užívateľov vo forme IMINT analýz, ktoré výrazným spôsobom prispievali k hodnoteniu hrozieb voči SR a bezpečnostnej situácie v geografických priestoroch spravodajskej zodpovednosti a spravodajského záujmu.

V súvislosti s narastaním napätia na rusko-ukrajinskej štátnej hranici v apríli a ku koncu roka 2021 VS pravidelne poskytovalo IMINT analýzy ako súčasť komplexných produktov k hodnoteniu bezpečnostnej situácie v regióne, pričom IMINT a GEOINT produkty výrazným spôsobom prispievali k včasnému vyhodnoteniu indikátorov zhoršovania bezpečnostnej situácie. IMINT analýzy mali významný podiel aj pri hodnotení migračnej krízy na bielorusko-poľskej štátnej hranici v lete 2021. Spravodajské analýzy IMINT VS boli vysoko hodnotené aj v rámci spravodajskej komunity NATO a EÚ.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Dynamický vývoj bezpečnostnej situácie vo svete, spojený so vznikom nových hrozieb a ovplyvnený pandémiou ochorenia COVID-19, vyžadoval od VS rýchle prijímanie aktívnych a efektívnych opatrení. Včasné zdieľanie aktuálne relevantných spravodajských informácií so službami zahraničných partnerov je neoddeliteľnou a v súčasnom komplexnom bezpečnostnom prostredí čoraz dôležitejšou súčasťou medzinárodnej spolupráce.

Pre zabezpečenie včasnej, vecnej a efektívnej výmeny spravodajských informácií medzi partnerskými štátmi bola kľúčovou najmä rýchla a pružná adaptácia príslušníkov VS na nové a rýchlo sa meniace prostredie.

VS v uvedenom období pokračovalo v nastolenom kurze aktívnej bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce a jej ďalšom rozvoji, či už prostredníctvom etablovaných video-telekonferencií, ale aj osobných stretnutí a rokovaní od expertnej po riaditeľskú úroveň. VS aktívne participovalo aj na aktivitách na úrovni NATO a EÚ, a to v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z členstva SR v týchto organizáciách.

Rozloženie výstupov podľa teritoriálneho zamerania za rok 2021

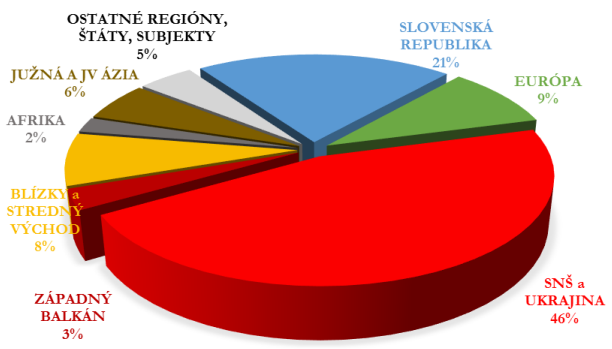

V roku 2021 VS spracovalo a poskytlo 862 spravodajských produktov oprávneným a zmluvným subjektom v SR a v zahraničí, z toho 265 spravodajských informácií a 597 výmenných spravodajských informácií pre partnerské spravodajské služby. V roku 2021 došlo k nárastu spravodajskej produkcie v porovnaní s rokom 2020 o 37 %.

Spolupráca s partnermi významným spôsobom rozširuje poznatkové databázy VS najmä v oblastiach hodnotení globálnej a regionálnej bezpečnostnej situácie, terorizmu, extrémizmu, kybernetických hrozieb a cudzích spravodajských služieb.

Rozloženie výstupov podľa tématického zamerania za rok 2021

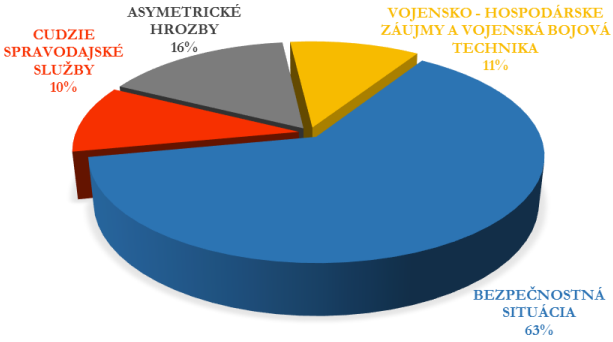

V roku 2021 bola osobitná pozornosť venovaná vyhodnocovaniu eskalácie konfliktu Ruskej federácie s Ukrajinou, ktorý na konci roka 2021 prerástol do stavu krízy, ďalej náhla mocenská zmena v Afganskej islamskej republike a migračná kríza na hranici Bieloruskej a Poľskej republiky. VS venovalo zvýšenú pozornosť aj priebežnému vyhodnocovaniu aktivít medzinárodných teroristických skupín, ktoré môžu predstavovať hrozbu voči záujmom SR, členským štátom EÚ a NATO, ako aj zvyšujúcu sa hrozbu radikalizácie obyvateľstva z dôvodu šírenia foriem radikálneho islamu.

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

K 31. decembru 2021 dosahoval počet príslušníkov a zamestnancov VS 65,11 % z plánovaného početného stavu, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2020 pokles o 0,52 %, pričom vekový priemer príslušníkov a zamestnancov VS bol 43 rokov. Personálne zloženie podľa základných demografických znakov bolo v porovnaní s predošlým rokom bez podstatných zmien.

Vo VS pôsobilo 76 % príslušníkov v služobnom pomere profesionálnych vojakov a 24 % zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme, z čoho 76 % predstavovali muži a 24 % ženy. Vysokoškolsky vzdelaných (vrátane prvého stupňa vysokoškolského vzdelania) bolo približne 70 % príslušníkov a zamestnancov VS.

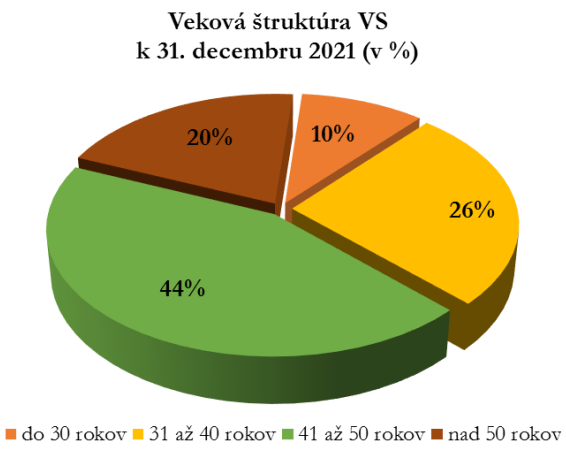

V roku 2021 bolo doručených niekoľko stoviek žiadostí o prijatie do služobného pomeru profesionálneho vojaka, žiadostí o vyčlenenie k VS a žiadostí o prijatie do pracovného pomeru. V porovnaní s rokom 2020 bolo podaných o takmer 45 % viac takýchto žiadostí. Prijímací proces úspešne ukončilo 23 % uchádzačov, neprijatých bolo 34 % a u 43 % uchádzačov nebol prijímací proces v danom roku ešte ukončený. Priemerný čas od zaradenia uchádzača do procesu doplňovania personálu po jeho prijatie bol 362 dní.

ČERPANIE ROZPOČTU VOJENSKÉHO SPRAVODAJSTVA

Správcom kapitoly MO SR boli VS rozpísané záväzné ukazovatele rozpočtu na rok 2021 v oblasti príjmov v sume 85.200,00 EUR a v oblasti výdavkov v sume 96.933.375,00 EUR.

Pridelený rozpočet výdavkov k 1. januáru 2021 bol v porovnaní s rokom 2020 (105.591.951,00 EUR) nižší o 8,93 %.

V priebehu roka 2021 bol záväzný ukazovateľ rozpočtu – výdavky - znížený o 5.038.268,00 EUR, teda o 5,2 % na celkovú výšku 91.895.107,00 EUR.

Zníženie limitu rozpočtu výdavkov bolo vykonané tak, aby zostatok finančných zdrojov zabezpečoval obligatórne výdavky na personál a zmluvne dohodnuté výdavky na tovary a služby. Nerealizovali sa plánované investičné akcie v rámci kapitálových výdavkov, v porovnaní s rokom 2020 došlo k ich poklesu o viac ako 19,5 %.

Čerpanie výdavkov rozpočtu VS podľa ekonomickej rozpočtovej klasifikácie k 31. decembru 2021 bolo v hlavnej rozpočtovej kategórii 600 – Bežné výdavky 86.793.752,09 EUR a hlavnej rozpočtovej kategórii 700 – Kapitálové výdavky 5.101.043,84 EUR.

ZÁVER

Činnosť VS v roku 2021 bola naďalej ovplyvňovaná vývojom pandémie COVID-19 v SR a vo svete. Súčasne vo vonkajšom bezpečnostnom prostredí pokračoval trend rastu napätia a presadzovania multipolarizmu. Viacerí kľúčoví regionálni a globálni bezpečnostní aktéri presadzovali svoje vlastné prístupy k riešeniu globálnych, regionálnych a národných problémov a záujmov, pričom pokračovalo oslabovanie medzinárodných inštitúcií a organizácií vrátane spochybňovania ich významu, ako aj nerešpektovanie noriem medzinárodného práva, oslabovanie mechanizmov kooperatívnej bezpečnosti, nerešpektovanie zmluvných rámcov v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia, ktoré naďalej narúšajú súčasnú bezpečnostnú architektúru.

Najvýznamnejšími udalosťami v roku 2021 vo vonkajšom bezpečnostnom prostredí SR boli stupňovanie agresie Ruskej federácie voči Ukrajine, náhla mocenská zmena v Afganskej islamskej republike a migračná kríza na hranici Bieloruskej a Poľskej republiky. Zaznamenaný bol trend presadzovania geopolitických cieľov Ruskej federácie nátlakovou vojenskou silou.

Budovanie bojového potenciálu moderných a technologicky vyspelých konvenčných OS rozhodujúcich aktérov bolo zamerané aj na rozvoj kybernetických spôsobilostí a vývoj a produkciu autonómnych zbraňových systémov.

Z dôvodu existujúcej geopolitickej dynamiky, ako aj vnútro spoločenskej polarizácii je možné predpokladať vysokú intenzitu aktivít cudzích spravodajských služieb aj v roku 2022.

Je pravdepodobné, že dynamický rozvoj informačných a komunikačných technológií bude pre štátnych a neštátnych aktérov v rámci kybernetickej domény aj v roku 2022 ponúkať množstvo príležitostí na jednoduché získavanie ekonomických, politických a vojenských výhod na strategickom, operačnom a taktickom stupni.

Presun mediálneho priestoru do kybernetickej domény, z nej vytvára dejisko geopolitického súperenia kľúčových aktérov, ktorý im umožňuje vykonávať rozsiahle a sofistikované operácie zamerané na presadzovanie svojich národných záujmov. Využívajú sa širokospektrálne nástroje a podprahovové formy prostredníctvom informačných sietí. Ide hlavne o informačno-psychologické pôsobenie a vykonávanie tzv. vplyvových operácií v rámci hybridného spôsobu vedenia bojových činností voči obyvateľstvu s cieľom rozpoltiť spoločnosť a oslabiť legitimitu štátnych inštitúcií.

Tento trend je zaznamenaný aj v SR a je vysoko pravdepodobné, že bude pokračovať aj v budúcnosti, keďže sú takéto operácie kľúčovými aktérmi vyhodnotené ako účinné. Polarizácia spoločnosti a vytváranie deliacich línií tak prispieva k celkovej radikalizácii spoločnosti. Vytvára sa tým živná pôda pre presahovanie extrémizmu do všetkých vrstiev spoločnosti vrátane príslušníkov OS SR a rezortu obrany.

Prebiehajúce konflikty, zlá sociálno-ekonomická situácia obyvateľstva a klimatické zmeny v krízových oblastiach Afriky, Blízkeho východu a južnej a juhovýchodnej Ázie budú naďalej významnými faktormi podporujúce migračné vlny do európskych štátov vrátane SR.

Pokračovanie šírenia propagandy islamistických teroristických skupín v kombinácii s opatreniami proti šíreniu ochorenia COVID-19 viedlo k samoradikalizácii jednotlivcov v on-line priestore a formovaniu tzv. osamelých vlkov, ktorí môžu byť využití na teroristický útok.

Vývoj v Afganskej islamskej republike a bezpečnostné hrozby spojené s možnou infiltráciou osôb s teroristickým pozadím medzi utečencov môžu v roku 2022 negatívne ovplyvniť stupeň teroristického ohrozenia v jednotlivých európskych štátoch vrátane SR.

Úlohy VS, definované ustanoveniami zákona NR SR č. 198/1994 Z. z. o VS v znení neskorších predpisov, a ktoré vyplývali zo Zamerania spravodajskej činnosti na rok 2021 boli splnené, čím sa vytvorili dobré predpoklady pre činnosť a ďalší rozvoj spôsobilostí VS aj v nadchádzajúcom hodnotiacom období.